

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST INSTITUTA ZA JAVNO ZDRAVLJE CRNE GORE (02.12.2023.)

Institutu za javno zdravlje Crne Gore je tokom novembra prijavljeno **22** slučaja obolijevanja od pertusisa, bolesti koja je poznata i pod nazivom "veliki kašalj". Do sada je veliki kašalj registrovan kod troje lica uzrasta ispod godinu dana, kod jednog lica u uzrasnoj grupi 1-5 godina, kod jednog lica u uzrasnoj grupi 6-10 godina, kod 15 lica u uzrasnoj grupi 11-15 godina, kod jednog lica u uzrasnoj grupi 16-20 godina i kod jednog lica starijeg od 60 godina.

Sva tri oboljela u uzrasnoj grupi ispod godinu dana bila su bolnički liječena i prema dostupnim informacijama otpuštena su na kućno liječenje. Do sada je registrovano 11 oboljelih u Podgorici, četiri u Danilovgradu, dva u Budvi, i po jedan u Pljevljima, Nikšiću, Kotoru, Tivtu i Herceg Novom.

Povećan broj slučajeva velikog kašlja registrovan je u Hrvatskoj, Srbiji i Bosni i Hercegovini, kao i jedan smrtni slučaj kod odojčeta uzrasta 2,5 mjeseca.

Pertusis je visoko infektivna bakterijska bolest koja zahvata sistem organa za disanje i koja se karakteriše napadima kašlja. Uzročnik je bakterija (*Bordetella pertussis*) koja se nalazi u ustima, nosu i grlu inficirane osobe. Tok bolesti je postepen, sa nespecifičnim simptomima prehlade, zbog čega se na početku ne posumnja na veliki kašalj pa oboljeli nesmetano širi bolest. Bakterija se lako prenosi sa osobe na osobu kapljičnim putem tj. direktnim kontaktom sa sekretima sluzokože respiratornog sistema oboljele osobe koji se dešava prilikom kihanja ili kašljanja. Manja vjerovatnoća prenosa je kontaminiranim vazduhom i indirektnim putem prenosa sa svježe kontaminiranim predmetima (vrlo rijetko). Simptomi bolesti se obično javljaju 7 do 10 dana, ali se mogu pojaviti i do 21 dan od izlaganja uzročniku (period inkubacije). U početku, simptomi podsjećaju na simptome obične prehlade, uključujući kihanje, curenje iz nosa i blagi kašalj. Tokom naredne dvije sedmice, kašalj postaje jači, javlja se u napadima i nekada je praćen hripanjem pri udisanju, zacjenjivanjem ili povraćanjem. Naročito teški simptomi se mogu javiti kod novorođenčadi i nepotpuno imunizovane odojčadi tj. djece uzrasta ispod jedne godine, kod kojih je ova bolest nerijetko životno ugrožavajuća. Adolescenti, odrasli i imunizovana djeca najčešće imaju blaže ili atipične simptome, iako se izraženo oboljenje može javiti u svim uzrasnim grupama posebno kod onih kod kojih je od završene vakcinacije/revakcinacije prošlo duže od četiri godine.

Najdjelotvornija mjera prevencije je vakcinacija, koja se sprovodi sa tri doze acelarne vakcine protiv pertusisa koja se aplikuje u vidu kombinovanih vakcina, a započinje od navršena dva mjeseca života, druga doza se daje sa četiri i treća u uzrastu od šest mjeseci (minimalni interval između doza može biti četiri sedmice pa se vakcina može dati i sa dva, tri i četiri mjeseca života). Prva revakcinacija se sprovodi u drugoj godini života, najmanje šest mjeseci nakon kompletno sprovedene imunizacije sa tri doze, a druga revakcinacija se od početka 2023. godine sprovodi prilikom upisa u osnovnu školu.

Trenutni obuhvat sa tri doze vakcine sa komponentom protiv pertusisa kod djece rođene 2018. godine obuhvat iznosi 88,6% (prva revakcinacija 71,7%); za rođene 2019.g. obuhvat iznosi 87,5% (prva revakcinacija 65,3%); za rođene 2020.g. obuhvat iznosi 88,2% (prva revakcinacija 55,9%); za rođene 2021. godine iznosi 82,5% (prva revakcinacija 35,2%);, kod djece rođene 2022. godine iznosi 75,6% a kod djece rođene 01.01 - 31.05.2023. iznosi 47%.

Apelujemo na sve roditelje da redovno i na vrijeme vakcinišu svoju djecu, a oni koji kasne sa vakcinacijom što prije nadoknade propuštene doze, kako bi spriječili teže forme bolesti, komplikacije i hospitalizacije. Ovom prilikom naročito napominjemo da posebnu opasnost nosi odlaganje vakcinacije kada ne postoje medicinski opravdani razlozi (npr. kod prehlade koja nije praćena povišenom tjelesnom temperaturom ili drugim izraženim opštim simptomima).

Epidemiološko istraživanje se kontinuirano sprovodi sa ciljem pravovremenog liječenja i izolacije oboljelog kao i utvrđivanja bliskih kontakata radi sprovođenja prevencije antibioticima i nadoknađivanja propuštenih doza vakcine. Naročito je važno da se sa vakcinacijom započne pravovremeno tj. već od uzrasta od dva mjeseca kada odojčad treba da prime prvu dozu kombinovane šestokomponentne vakcine (DTaP-IPV-Hib-HepB), kao i da sva djeca uzrasta od pet godina prime propuštene doze.